

Varoituksen sanoja menestystä haluaville

**”Mutta älkää siitä iloitko, että henget teitä tottelevat. Iloitkaa siitä, että teidän nimenne on merkitty taivaan kirjaan.”
Luuk. 10:20.**

Jumalan valtakunnan työntekijöitä ei eniten uhkaa maallistuminen. Pahin uhka ei myöskään ole synty. Ansa, johon useimmiten lankeamme, on suureellinen halu olla mukana hengellisessä menestyksessä, halu saada sellaista menestystä, jota uskonnollinen aikamme nykyisin arvostaa.

Älä sinä ystävä kuitenkaan pyri mihinkään muuhun kuin siihen, että Jumala hyväksyy sinut ja tekemisesi. Ole tämän tähden tarvittaessa valmis menemään vaikka ”leirin ulkopuolelle”, (mitä se sitten kulloinkin merkinneekin).

Luukkaan evankeliumin jakeessa 10:20 Jeesus toivoi, etteivät opetuslapset iloitsisi työnsä menestyksestä. Kuitenkin useimmat meistä näyttävät iloitsevan juuri siitä, työn menestyksestä! (Teemme siis aivan päinvastoin kuin Jeesus toivoi!)

Meillä on jopa kaupallista silmää asioihin, niin että me laskemme... kuinka monta sielua on pelastunut työmme kautta ja

kuinka monta on pyhittynyt ja saanut sitä ja tätä – ja kuinka paljon me olemme saaneet – ja sitten me kiitämme kaikesta Jumalaa ja ajattelemme, että näin on hyvä.

Kuitenkin todellinen Jumalan valtakunnan työ alkaa vain siellä ja vasta silloin, kun Jumalan armo on antanut sille perustuksen. Perustuksena armo tarkoittaa, että me emme pelasta sieluja. Pelastus on yksin Jumalan kyky ja armolahja ihmisille. Meidän työnämme on palvella toisiamme niin, että jokainen kasvaisi syvempään Jumalan tuntemiseen.

Monet meistä ovat työssämme kuitenkin tällaisten palvelijoiden sijasta toisten ihmisten kahlehtijoita, jotka sanelevat, mitä yksilöiden ja ryhmien tulee ajatella. Jeesus ei koskaan sanellut ihmisille mitään. Kun Jeesus puhui, hän aina pyrki tarjoamaan asiansa halukkaille ikään kuin pannaan mukaan tuon pienen sanan ”jos”. Kaikki oli vapaata. Jeesus ei koskaan sanellut ihmisille heidän uskonsa sisältöä käyttämällä sanaa ”sinun täytyy”.

Oswald Chambers (suom. POM)

”Olemme menettäneet kyvyn käsittää, miten suunnattoman suuri jännite sisältyy uskontunnustuksen sanoihin: ’kärsi... ristiinnaulittiin, kuoli, haudattiin... nousi kuolleista.’

Kun kuulemme uskontunnustuksen ensimmäiset sanat, me jo tiedämme, mikä on lopputulos: ’Hän nousi kuolleista.’

Monille tämä ei ole mitään muuta kuin tapahtumien ’happy end’, hyvä loppu.

Jeesuksen ylösnousemus oli kuitenkin mahdollinen vain sen tähden, että hänet oli ristiinnaulittu, hän oli kuollut ja haudattu. Uusi elämä ei ole uutta elämää aidosti, ellei se tule täydellisestä kuolemasta.”

– C.T.

Armo riittää

Vanhaa ja uutta armon valtakunnasta

Numero 2

4. Vsk

18.4.2007

”Totisesti, minä tulen pian” (Ilm. 22:20)

Kristityn toivon ihanin sisällys on se, että Herra tulee pian. Täällä ajassa vallitsee maailman henki. Niin kuin Kristus itse näytti jäävän tappiolle taistelllessaan Golgatalla pahuuden voimia vastaan, samoin käy hänen seurakunnalleenkin.

Olemme yötä kohti kulkemassa. Kristuksen totisia seuraajia aletaan ymmärtää väärin, pilkata, vihata ja vainota. Mutta juuri niin pitää käymänkin. Ennen tätä ei Kristus tule. Jumalan hulluus on suurempi kuin ihmisten viisaus.

Mitä Betlehem oli Jerusalemin rinnalla? Mitä Palestiina oli Rooman mahtavan valtakunnan rinnalla? Jumala tekee työtänsä vielä nytkin pieniä ja ylenkatsottuja välikappaleita käyttäen.

Vielä siis on vaellettava toivossa. Kristuksen ristinkuolema Golgatalla näytti ihmisten silmissä tappiolta. Itse asiassa se oli suurin voitto, mitä hyvän valtakunnassa milloinkaan on saavutettu.

Samoin Kristuksen seurakunnan muuttaminen erämaaseurakunnaksi, katakombiseurakunnaksi ajan lähestyessä loppua, on lopullisen voiton merkki uskon silmin katsottuna, vaikka se ei ihmissilmissä siltä näytä.

Silloin kuuluu kehotus: ”Nostakaa pääanne, sillä teidän vapautuksenne on lähellä, kesä on lähellä, Jumalan valtakunta on lähellä.”

Kun lopputuomioitten ja antikristuksen aikana Herran seurakunta hädässäänsä huutaa: ”Tule, Herra Jeesus!”, niin silloin hän äkkiä ilmaantuu kirkkaudessa ja kunniaassa ja toteuttaa lupauksensa: ”Katso, uudeksi minä teen kaikki.”

E.W. Pakkala

”Koko Suomen kappalaiseksi” kutsuttu pappi, jota pidetään yhtenä Suomen itsenäisyyden alkuvuosikymmenten voimallisimmista saarnamiehistä.

**”Velka on poissa”
Valtakunnallinen Kristus-juhla
Jyväskylän kristillisellä opistolla 11.-12.8.2007
Evankeliumin Opintoyhdistys ry ja Yhteistyöryhmä. Tervetuloa!**

Meerin mietteitä

Jumala on rakkaus

Kun olemme elämässämme joutuneet käymään läpi vaikeita asioita, olemme olleet hyvin kiitollisia Jumalalle, joka on antanut meille esirukoilijoita. Nämä ovat ihmisiä, joille olemme voineet avoimesti ja pelkäämättä kertoa huolestamme ja pyytää heitä kantamaan asiaamme yhdessä meidän kanssamme Jumalan eteen.

Kun kiitämme Taivaan Isää näistä ystäväistä, rukoilemme samalla itsellemme uskollisuutta ja rakkautta rukoilla niiden puolesta, jotka Hän on antanut meille esirukousaiheeksi.

Hetki sitten selasin Raamattua tarkastellen, kuinka Paavali monissa kirjeissään lämpimästi ja rakkaasti kiitti Jumalaa uskovista eri seurakunnissa ja rukoili heille syvempää Jeesuksen Kristuksen tuntemista.

Meilläkin tulisi olla kiitollinen mieli omaisistamme ja ystäväistämme ja erityinen huoli jokaisen Jumala-suhteesta. Todellinen ystävä on se, joka haluaa auttaa toisia syntisten Ystävän, Jeesuksen luo.

Me olemme monella tavalla vajavaisia, syntisiä ihmisiä. Meidän tarvitsee jatkuvasti palata anteeksiantamuksen lähteelle. Siksi ylistämme Jumalaa pelastuksesta, joka on ilmainen ja vapaa meille ja jokaiselle, joka ottaa sen vastaan.

Raamattu todistaa: ”Jumala on rakkaus. Juuri siinä Jumalan rakkaus ilmestyi meidän keskuuteemme, että hän lähetti ainoan Poikansa maailmaan, antamaan meille elämän.

Siinä on rakkaus – ei siinä, että me olemme rakastaneet Jumalaa, vaan siinä, että hän on rakastanut meitä ja lähettänyt

Poikansa meidän syntiemme sovituksiksi.” 1. Joh. 4:8-10.

Antakoon Jumala meille armonsa, että osaamme ja haluamme välittää tätä ihmeellistä rakkauden viestiä kovan ja vihamielisen maailman keskellä. Jokainen ihminen on sanomattoman rakas Jumalalle. Hän on avannut Taivaan portin syntisille Poikansa ristinkuoleman tähden.

*”Rakkaus olet ääretön,
oi Jeesus, toit sen julki,
kun kärsimykseen, kuolemaan
maan päällä tiesi kulki.
Kun meitä tuska ahdistaa
ja kaikki toivo katoaa,
on apusi jo läsnä.*

*Tuot kotiin orvot, eksyneet
ja uupuneita kannat
ja vanhusten ja sairasten
luonasi olla annat.
Sen joka maailmassa on
vain hyljeksitty, arvoton,
tuot Isän valtakuntaan.*

*Lahjoita Jeesus, Henkesi.
Hän meidät sulattakoon
rakkautesi väyläksi,
työhösi taivuttakoon.
Lahjaksi annoit itsesi.
Suo, että askeleissasi
lahjaasi suurta jaamme.”*

Meeri Auramo

Jumala jättää jäljelle kansan, joka luottaa hänen nimeensä

Jumalan perheväessä eletään merkillisiä aikoja. Veli nousee veljeä vastaan ja kirkas kaunis evankeliumi hukataan ihmistekoisien ja ihmisvoimaisen julistuksen jalokoihin. Surullista – niin surullista.

Onneksi Jumala kuitenkin ”jättää jäljelle meidänkin keskuuteemme kurjan ja vaivaisen kansan, joka luottaa Hänen nimeensä”. (Sef. 3:12 hieman mukailleen).

Tämän kansan keskeltä me saamme Hänen armostaan löytää perheväen, joka elää ainoastaan Vapahtajan laupeudesta ja rakkaudesta.

On sydäntä lämmittävää, kuinka Vapahtajamme johdattaa vaelluksemme varrelle ihmisiä (sisaria, veljiä, isiä, äitejä, mummoja ja pappoja Kristuksessa), jotka voivat tukea, rohkaista ja kannustaa meitä silloin, kun toiselta kristittyjen rintaman puolelta päällemme puhalttaa jäävän kylmää ja ahdistavaa tuulta.

Näin hyvä Paimenemme pitää meistä huolta, etsii Itse meidät talteen ja huolehtii siitä, että löydämme – vaikka toisinaan kaukaakin tai kirjeiden välityksellä – ainakin osan siitä kristittyjen laumasta, joka elää laupeudesta ja tuntee Vapahtajan rakkauden oman heikkoutensa läpi tavalta, joka toisissa piireissä on aivan unohdettu.

Kaiken tuskan, murheen ja surun yllä loistaa aina kirkkaana taivaallinen toivo, jonka takeena on Vapahtajamme verinen risti, käsittämätön kärsivä rakkaus – todellinen ikuinen passio.

Krista Lehtinen

**Seuraava numero
ilmestyy, jHs. kesäkuussa**

Evankeliumin Opintoyhdistys ry

Suomen Evankeliumikoulu

Osoite: PL 17, 05831 Hyvinkää

Puhelin: (019) 41 42 43 (ark. klo 10-15)

Sähköposti: evank@evank.org

Internet kotisivut: www.evank.org
webmaster Petri Malk

Toiminnanjohtaja: Per-Olof Malk

**Opetus- ja sielunhoitotyön
yhteyshenkilöitä:**

Opett. Maire Lyytinen, p. 040-827 7119,
maire.lyytinen@pp.inet.fi

Rov. Olavi Peltola, p. (09) 677 859,
rov.o.peltola@kolumbus.fi

Rov. Sakari Pöyhönen, p. 050-401
8224, sakari.poyhonen@kolumbus.fi

Tri Paavo Suihkonen, p. (014) 373 185

Past. Veikko Wright, p. 050-499 0542,
vww@netti.fi

Tuki työlle/ Pankkiyhteydet:

313130-1171701 (Handelsbanken)
800015-70994146 (Sampopankki)

Laskujen maksutili:

426012-268782 (Lammin Säästöpankki)

Armo riittää -lehti

4. vuosikerta. Lehti on maksuton.
Ilmestyy parillisina kuukausina.

Julkaisija:

Evankeliumin Opintoyhdistys ry

Tilaukset:

PL 17, 05831 Hyvinkää tai
puh. (019) 41 42 43 tai sähköpostilla

Sähköposti: evank@evank.org

Vastaava: Per-Olof Malk

Taitto ja painatus: Petri Malk

Aiemmin julkaistuja numeroita voi lukea
Adobe pdf-muodossa osoitteessa
www.evank.org

Painopaikka: Espoo 2007

”Sinun nuori väkesi nousee eteesi” Ps.110:3

Uusi sukupolvi nousee esille. Sillä on näky sovituksesta ja sanoma armosta. – Siunataan tätä uutta sukupolvea!

Kuinka kutakin lähestyä

*Kun profeetasi kutsuun vastasit
et ollut myrskyssä
et maanjäristyksessä
et tulenlieskoissa,
vaan olit tuulen hiljaisessa huminassa.*

*Siinä olit koko voimasi väkevyydessä.
Sinä Isä, Jumalamme tiedät,
kuinka kutakin lähestyä.
Sinä tunnet sydämet,
Sinä hallitset kaikkea.*

Maarit Kenttälä

Katkelma kirjeestä

”Ainoastaan heikkoudessamme Jeesus Kristus tulee meille rakkaaksi. Ainoastaan heikkoudessa me kykenemme näkemään uskon silmin välähdyksiä todellisesta rakkaudesta, joka tuntee kaikki puutteemme sekä syntimme, mutta silloin (ja etenkin silloin) Hän rakastaakin meitä vain entistä enemmän.

Voisi kai myös sanoa niin, että vain ja ainoastaan heikkoina me voimme tuntea Jeesuksen Kristuksen sellaisena, kuin hän itse tahtoo meidän hänet tuntevan. Heikkoudessamme me laulamme kauneimmat virtemme ja vuodatamme puhtaimmat kyönelemme.

Heikkoudessamme me myös katsomme lempein silmin niiden puoleen, joita sama heikkous on viiltänyt ja raskauttanut. Aikanaan heikkous yhdistää meidät seurakunniksi ja kirkoiksi, kristityiksi, jotka

turvaavat kaikessa Jumalan rakkauteen, kärsivällisyyteen ja armoon...

Monet kohtalot ja käänteet, jotka me katsomme tässä ajassa itsellemme tappioksi ja jopa häpeäksi, muuttuvat Jumalan valmistamassa suuressa johdatuksessa meille voitoiksi. Kun jokin vanha murtuu ja katoaa, se muuttuukin jonkin uuden aikakauden aluksi, minkä keskellä loistaa toivo Jumalan rakkaudesta sekä armosta.

Kun tässä ajassa ja maailmassa joudumme halveksituiksi, Jumala onkin jo valmistanut meitä varten kaiken kunnian ja lohdun. Kun ajaudumme murheellisiksi, Taivaallinen Isä istuttaakin meihin jo kyyneleiden aikaan uuden ilon siemenet.

Kaiken Hän ohjaa meidän parhaaksemme, sillä meidät on valittu olemaan armon lapsia. Kun meidät siis täällä ollessamme nöyrytetään, niin Kristuksen valtakunnassa meidät onkin jo korotettu.

Kun meitä täällä solvataan syntisiksi tai meidät jopa suorastaan jostain merkillisestä syistä erotetaan muiden ihmisten joukosta, niin Taivaassa suuri esirukoilijamme ja ystävämme Jeesus Kristus todistaaakin meidän olevan hänessä vanhurskautettuja.

Kun minä olen joutunut täällä häviämään, olenkin jo ennen syntymääni saanut suurimman kaikista voitoista, nimittäin Kristuksen rakkauden. Kun tässä elämässä menetän kykyäni laulaa, niin sen sijasta sydämeni alkaa laulaa monin verroin kauniimmin kuin huuleni koskaan pystyisivät. Ja kun täällä kerran menetän elämäni, niin rakkaan Kristuksen luona minua odottaaakin jo koko elämä.”

Mika Polvikoski

Pääkirjoitus

Tämä aika pakottaa meitä pysymään pääasioissa

Charles Haddon Spurgeon oli yksi 1800-luvun tunnetuimmista julistajista Englannissa.

Spurgeon tuli uskoon 16-vuotiaana. 20-vuotiaana hänet valittiin Lontoon New Park Street -kirkon pastoriksi. Hänen saarnaajatyönsä osui ajallisesti osittain yhteen ruotsalaisen C.O. Roseniuksen kanssa, joka toimi Tukholmassa Betlehem-kirkon saarnaajana.

Suurimman ja pitkävaikutteisimman työnsä Spurgeon – kuten Roseniuskin – teki kirjoillaan. Paikka paikoin Spurgeonin sanoma on ollut niin ajatonta, että sitä lukiessa tuntuu kuin teksti olisi kirjoitettu tänä vuonna.

Esimerkkinä Spurgeonin ajattomasta kirjoittelusta palvelkoon seuraava katkelma:

”Evankeliumin sydän on lunastus ja lunastuksen olemus on Kristuksen sijaiskärsimys. Ne, jotka julistavat tätä totuutta julistavat evankeliumia. Mutta ne, jotka eivät julista sovitusta, ovat kadottaneet jumalallisen sanoman sielun ja sisällyksen, vaikka he sitten julistaisivat mitä muuta tahansa.

Näinä aikoina koen olevani kuin pakotettu käsittelemään evankeliumin perustuuksia yhä uudelleen. Hengellisesti hyvinä ja rauhallisina aikoina voidaan sallia, että me poikkeamme välillä muualle ja tutkimme mielenkiintoisia totuuksia, jotka ovat kaukana pääaiheesta. Mutta näinä aikoina meidän täytyy pysyä ikään kuin kotona ja vartioida kirkon sydäntä ja puolustaa uskon pääasioita.

Näinä aikoina kristittyjen keskuudessa on noussut esille henkilöitä, jotka julista-

vat asioita kieroutuneesti. Saattaa olla, että monetkin aiheuttavat meille nyt huolta korkeilla ajatuksillaan ja uudenailla tulkinnoillaan. He kieltävät ne opit, joita heidän tulisi julistaa ja he vahingoittavat sitä uskoa, jota heidän olisi määrä tukea.

On siksi hyvä, että jotkut meistä, jotka tiedämme mihin me uskomme ja joilla ei ole salattuja tarkoitusperiä mielessämme, seisomme nyt jalat maassa ja pysymme paikallamme. On tärkeää, että on niitä, jotka pitävät esillä elämän sanaa ja yksinkertaisesti julistavat Jeesuksen Kristuksen evankeliumin perustavaa totuutta.”

Näin siis Spurgeon. Hänen ajatuksensa siitä, että ”hengellisesti rauhallisina aikoina” julistuksessa voidaan käsitellä ”mielenkiintoisia totuuksia, jotka ovat kaukana pääaiheesta”, on merkittävä. Ajankohtainen on jatko: ”Näinä aikoina meidän täytyy... vartioida kirkon sydäntä ja puolustaa uskon pääasioita.”

Toisinaan meille sanotaan, että keskitymme liikaa Kristukseen, keskitymme liikaa ristiin ja lunastukseen ja syntien anteeksiantamukseen. Meidän pitäisi siirtyä eteenpäin ja laajentaa aihepiiriämme.

Tähän voimme Spurgeonin ajatusten mukaisesti vain sanoa, että hengellisen opetuksen aihepiiriä voidaan kenties laajentaa, kun uskovat ovat turvallisesti hyvin juurtuneet Kristukseen. Mutta näinä aikoina Kristuksen oikea tunteminen on heikkoa ja siksi olisi edesvastuutonta käsitellä kaukana pääasiasta olevia ”mielenkiintoisia totuuksia”. Tämä aika pakottaa meitä pysymään perustotuuksissa.

Per-Olof Malk

Elämäni tärkeitä raamatunkohtia

Sydämen murhe väistyy

Jeesuksen lopullinen ja täydellinen lohdutus hänen omilleen, kaikkien ajallisten vaikeuksien ja murheitten keskellä, on lupaus siitä, että hän tulee takaisin ja noutaa luokseen: ”Ja vaikka minä menen valmistamaan teille sijaa, tulen minä takaisin ja otan teidät tyköni, että tekin olisitte siellä, missä minä olen” (Joh 14:3, KR 38).

Näillä sanoilla hän haluaa vapauttaa sydämemme murheitten vallasta ja synnyttää meissä yhä syvempää luottamusta: ”Älköön teidän sydämenne olko murheelinen. Uskokaa Jumalaan, ja uskokaa minuun” (14:1).

Kuinka hitaita ja haluttomia olemme kuuntelemaan juuri tällaista Jeesuksen lupauksia. Meihin on tarttunut ajan muotihenki, joka vaatii kaiken tässä ja nyt. Sen vallassa emme halua emmekä jaksa odottaa. Käytännössä iankaikkisen elämän todellisuus ei sittenkään ole meille todellisuutta. Ajallisuus ja siinä koettava terve ja onnistunut elämä on kaikki kaikessa. Siksi vaadimme tässä ja nyt Jeesukselta toimintaa – eikä vain lupauksia.

Jeesus ei kuitenkaan lohduta lupauksilla ajallisen elämän menestyksestä, voitoista ja terveydestä. Hän tuo rohkeuden elämäämme antamalla *ylösnousemuksen ja iankaikkisen elämän toivon ja asettamalla sen tärkeimpänä todellisuutena eteemme*. Hän sanoo ikään kuin itsestään selvänä asiana: ”Minä menen valmistamaan teille sijaa” (14:2). Hän sanoo sen kahteen kertaan, jotta se jäisi soimaan hänen omiensa mielessä.

Maailman luonnollisin asia on myös se, että hän tulee takaisin ja noutaa meidät

sinne missä hän on. Ja kaikkein parasta on se, että saamme olla siellä, missä hänkin on.

Nyt meitä tämän sanan kautta kutsutaan riemuitsemaan ”siitä toivosta, että pääsemme Jumalan kirkkauteen”. Samalla meitä rohkaistaan riemuitsemaan ”jopa ahdingosta, sillä tiedämme, että ahdinko saa aikaan kestävyyttä, kestävyys auttaa selviytymään koetuksesta ja koetuksesta selviytyminen antaa toivoa”. Eikä Jeesukseen kohdistuva toivo ole koskaan turha (Room. 5:3-5, KR 92).

Jesajan sanan mukaisesti aivan pian ”sinä saat sen nähdä, ja sinä loistat ilosta, sinun sydämesi sykkii ja avartuu” (Jes 60:5, KR 38).

Saamme pitää kiinni siitä ihmeellisestä asiasta, jonka Job löysi ahdistustensa keskellä: ”Tiedän lunastajani elävän ja viimeisenä hän on seisova multien päällä” (Job 19:25-27).

Mitäpä muulla onkaan lopulta väliä! Kun hän elää, elän minäkin, vaikka nyt olisi kuinka paha olla!

Miten hyvin Paul Gerhardt laulaakaan pääsiäisvirressä:

”Kristuksen jäseneksi mä olen liitetty. Ja minne pääni nousi, saan nousta minäkin. Nyt kautta kuoleman, synnin ja maailman ja tuskan, helvetinkin hän vie mut kotihin.”

Silloin kaikki huokaukset ja itkut ovat poissa ja ”Herran vapahdetut palajavat ja tulevat Siioniin riemuiten, päänsä päällä iankaikkinen ilo. Riemu ja ilo saavuttavat heidät, mutta murhe ja huokaus pakenevat” (Jes 35:10).

Olavi Peltola

Neuvo syntiä ja kuolemaa vastaan

Kristityn tulee yksinkertaisesti pitäytyä näihin Raamatun sanoihin ”Katso Jumalan Karitsa, joka pois ottaa maailman synnit.” Joh. 1:29. Hän ei saa sallia, että nämä sanat ryöstetään häneltä, sillä ihmiselle ei ole olemassa muuta lohdutusta taivaassa eikä maan päällä. Vain näiden sanojen tähden ja niiden varassa kristitty voi seistä kiusauksissa ja kuoleman hädässä.

Laki osoittaa minulle, mikä minä olen, ilmoittaa minulle syntini ja soimaa minua niistä. Siinä se kyllä tekee oikein, sillä siitä minä peljästyn ja tahdon päästä vapaaksi synnistäni.

Tähän liittyen evankelista Johannes sanoo, että minun ei pidä antaa synnin lojua siinä, missä laki sen ilmoittaa olevan, siis omassa sisimmässäni. Jos se siellä pysyy makaamassa, niin olen kadotettu.

Sen tähden Johannes neuvoa kutakin Kristuksen luokse, koska Jumalo on pannut syntimme Poikansa päälle. Laki laskee synnin minun päälleni, mutta Jumala ottaa sen minulta ja laskee sen Karitsan päälle.

Armollinen Jumala sanoo: minä näen syntien rasittavan sinua ja sinun vaipuvan ja nääntyvän synnin kuorman alla. Sen tähden tahdon armosta ja laupeudesta pelastaa sinut tästä syntikuormasta ja laskea sen tämän Karitsan päälle.

Niin siis tiedämme, että synnillä on ainoastaan kaksi sijaa ja paikkaa, missä se voi olla. Se joko on sinun päälläsi tai Vapahtajan, Jumalan Karitsan päällä.

Raamattu sanoo, että Kristus ”uhrasi itsensä meidän syntiemme tähden pelastaakseen meidät nykyisestä pahasta maailmasta, niin kuin oli Jumalan, meidän Isämme, tahto”, Gal. 1:4

Nämä Raamatun sanat ovat lohdulliset kaikille niille, joiden omatunto on ahdistuksessa syntien tähden. Synti on kauhea ja voittamaton hirmuvalti, mutta koska Kristus ottaa syntimme päällensä, uhraa itsensä niiden tähden ristinpuussa ja antaa tuomion käydä ylitsensä, ikään kuin hän olisi kaikkein suurin syntinen, niin kadottaa synti kaiken voimansa ja valtansa.

Kristityn suurin ja oikea viisaus on, että hän uskoo nämä ja samankaltaiset Raamatun paikat tosiksi ja luotettaviksi. Kristus on antanut itsensä kuolemaan, ei meidän vanhurskaitemme tai pyhyitemme tähden, sillä niitä meillä ei ollenkaan ollutkaan, vaan ainoastaan meidän syntiemme tähden, jotka ovat suuret, voittamattomat, kauheat ja useammat kuin hiekka meressä.

Ajattele siis ja varusta itseäsi ahkeruudella, että olisit valmis, ei ainoastaan kiusauksista vapaana ollessasi ja omantunnon rauhan aikana, vaan juuri silloin, kun olet kovimmassa hädässä ja sinun täytyy taistella synnin ja kuoleman kanssa.

Varusta itsesi Jumalan sanalla että olisit valmis kun omatuntosi muistuttaa tehdyistä synneistä ja kun niiden tähden pelästyit. Varusta itsesi Jumalan sanalla, että olisit valmis kun saatana kaikella voimallaan käy päällesi tuiman tulvan tavalla, ja tahtoo pelästyttää sinut ja ajaa sinua pois Kristuksesta.

Kun tällaista tapahtuu, niin ole varustautunut uskolla sanomaan: Jeesus Kristus on sovittanut minut, ei pyhän vanhurskaiden eikä enkelien tähden, vaan köyhäin syntisten pahuuden ja jumalattomuuden tähden.

Martti Luther

Jos Jeesus olisi valinnut kunnian

Jos Jeesus olisi valinnut maailman valtakunnan ja sen ihanuudet, hänestä olisi tullut suuri historiallinen kuningas, josta ehkä olisimme saaneet lukea koulun historiankirjoista. Mutta kärsimällä ja oppimalla kärsiessään kuuliaisuuden hän on tullut meidän kaikkien veljeksemme ja kuninkaaksemme.

Jumala on pyhä ja autuas ja tämä autuus on kaiken kiusauksen voittamisen arvoisen. Emmekä me milloinkaan joudu häpeään jos olemme kiusauksen hetkellä valinneet ristin tien siksi, että se on Mestarin tie. Jumalan rikkaus voittaa joka tapauksessa paholaisen pahuuden; ei kukaan, joka häntä seuraa, ole katunut eikä tule kutumaan tuota suurta vaivaa ja hätää!

Olkoon kirkko kehotusmerkkinä siitä, että jossakin tämän vihan ja koston maailman piirissä kaikesta huolimatta rakastetaan, koska Jumalan Poika käsittämättömällä tavalla on kuollut tämän maailman puolesta.

Ja kun kirkon täytyy saarnata tuomiota, kun sen on pakko huutaa kansalleen voihuutoja ja selittää ajan kauheita merkkejä, silloin sen ei tule menetellä niin kuin farisealainen, jolla ei ole osaa suureen velkaan, vaan silloin sen taaskin pitäisi menetellä niin kuin äiti, jonka sydämen miekka lävistää, silloin sen tulisi menetellä niin kuin Jeesus Kristus itse, joka huutaa Jerusalemin tuomiota äänen melkein kokonaan tukahtuen itkun kyyneliin.

Katkelmia Helmut Thielicken kirjasta Isä meidän. Koonnut Petri Malk

Helmut Thielicke (1908-1986) oli saksalainen teologi ja 1954 perustetun Hampurin teologisen tiedekunnan perustaja ja pitkäaikainen dekaani. Hänen ystäväpiiriinsä kuului mm. amerikkalainen evankelista Billy Graham.

Evankeliumi

*Evankeliumi –
se avaa kaikki lukot,
se tukkii kaikki kidat,
se irrottaa kaikki kahleet,
se taittaa kaikki nuolet.
Se antaa täydellisen suojan
kaikkia pimeyden voimia vastaan.*

*Evankeliumi –
se ei varjele ruumistani
sairastumiselta,
se ei estä minua kärsimästä
ja kuolemasta kerran.
Se ei varjele vääryyden
kokemiselta
ja vääryyden tekemiseltä.*

*Mutta keskellä kuolemaa
se antaa elämän,
keskellä syntiä
se antaa armon ja vanhurskauden.
Keskellä pahimpia kauhuja
se antaa turvallisen toivon.*

*Evankeliumi –
se ei varjele sieluani puhtaana,
mutta se puhdistaa minun sieluni.
Se ei estä minua kuolemasta,
mutta se antaa iankaikkisen elämän.
Se ei anna ystäviä, mutta
se antaa minulle
rakastavan Jumalan.*

*Evankeliumi –
se avaa kaikki lukot
ja tukkii kaikki kidat,
se irrottaa kaikki kahleet
ja taittaa kaikki nuolet.
Ja se antaa täydellisen suojan
kaikkia pimeyden voimia vastaan.*

POM

Ajatuksia käskyistä – IV

”Kunnioita isääsi ja äitiäsi”

Perinteisesti neljännen käskyn ajatellaan sisältävän vaatimuksen kunnioittaa isää ja äitiä, esimiehiä, maallista esivaltaa ja hengellisiä vanhempia. Mutta jos kunnioitus ulottuu kaikkiin näihin tahoihin ja maailmasta löytyy samalla esimerkkejä hirmuhallitsijoista ja väärinkäytöksiin syyllistyneistä vanhemmista ja esimiehistä... täytyykö heitä kunnioittaa?

Aikamme tunnetuimmat vallan väärinkäyttäjät löytynevät natsi-Saksasta ja Neuvostoliitosta. Viime vuosisadan kansanmurhat ovat karmaisevia esimerkkejä sisimmässämme asuvasta pimeydestä. Toisinaan joku saa vääryyksistä tarpeekseen ja pyrkii likvidoimaan johtajan. Vaikka neljäs käsky edellyttää valtion päämiehen kunnioittamista, jotkut toisen maailmansodan aikaiset saksalaiset yrittivät murhata Hitlerin. Miten esimiehen kunnioitus ja hänen murhaamisensa sopivat yhteen?

Yksi tapa puolustaa tyrannin salamurhaa on viitata johtajan moraalisiin ja oikeudellisiin velvollisuuksiin. Yksikään johtaja ei ole lain yläpuolella. Voidaan ajatella, että toistuva moraalisen ja oikeudellisen säännösten rikkominen johtaa lopulta siihen, että velvollisuus kunnioittaa vanhempia lakkaisi. Äärimmillään tämä merkitsisi lupaa tappaa johtaja.

Johtopäätös on kuitenkin outo. Jos ajattelempa, että kunnioituksen menettämistä seuraa oikeus sivuuttaa neljäs käsky, olettamme Jumalan käskyn vaikutusalueen olevan rajallinen: joissain tilanteissa yksittäisellä käskyllä ei olisi merkitystä elämässämme.

Kristus kuitenkin opettaa, että laista ei katoa pieninkään kirjain tämän maail-

manajan kuluessa. Laki pysyy voimassa.

Mitä kunnioittaminen on?

Kunnioittaminen ei merkitse sokeaa seuraamista. Voimme kunnioittaa lähimmäisiämme, vaikka emme hyväksyisikään heidän toimintaansa emmekä ajatteluaan. Voimme kunnioittaa johtajiamme, vaikka emme olisi yhtä mieltä heidän kanssaan.

Meidän tulee koetella kaikki, mitä biologiset, sosiaaliset ja hengelliset vanhemmamme meille tarjoavat omaksuttavaksi ja mitä he käskevät meidän tehdä. Aikuiseen elämään kuuluu vastuun kantaminen omista teoista. Aikuisen ihmisen malli ei ole vaeltaa laumasieluna vailla omaatuntoa.

Vaikka hengelliset opettajat julistavat väärin, voimme kunnioittaa heitä ihmisinä. Voimme kunnioittaa heitä, vaikka emme seuraakaan heitä. Kun maalliset esimiehemme tekevät vääriä päätöksiä, voimme tuoda julki totuuden. Tätä voimakkaampaan vastustukseen meillä ei ole oikeutta.

Kunnioittaminen on Jumalan käsky, jolla hän pitää yllä järjestystä kotona, yhteiskunnassa ja kirkossa. Syntiin langenneessa maailmassa ne, joita meidän on kunnioitettava, eivät kuitenkaan toimi aina tavalla, jolla ansaittaisiin kunnioitus. Tästä huolimatta käsky pysyy voimassa. Tehtävämme on rakastaa esimiehiämme, vaikka he toimisivat mielestämme väärin.

Käskyssä kunnioittaa isää ja äitiä on kilvoiteltavaa jokaiselle. Viime kädessä käsky osoittaa, että meiltä puuttuu kyky kunnioitukseen. Tämän oivaltaessamme ilomme löytyy kuitenkin siitä, että Kristus armahtaa neljännen käskyn rikkojan.

Markus Malk

Ihmisen osuus ja Jumalan toiminta

Muutamia vuosia sitten olin eräässä seurakunnassa puhumassa Jumalan armosta. Puhuin siitä, kuinka Jumala toimii meidän puolestamme ja vaikuttaa meissä kaiken hyvän tapahtumisen. Käsittelin muistaakseni pyhittäytymistä ja korostin, että Jumala pyhittää meidät, emme itse voi sitä tehdä.

Kokouksen jälkeen eräs henkilö soitti minulle ja kehuu puhettani erinomaiseksi. Sitten hän lisäsi jotain, joka on jäänyt soimaan mieleeni aina tänne asti: ”Mutta on ihmisellä jokin osa tässä kaikessa. Ei Jumala ihan kaikkea tee ihmisen puolesta.”

Tätä ihmisen osuutta Jumalan armollisen toiminnan keskellä olen yrittänyt selvittää jo joitain vuosia, aina tuosta puhe-tilaisuudesta lähtien. Aihe on melkoisen vaikea ja jakaa paljon mielipiteitä. Seuravassa on niitä löytöjä, joista olen saanut nauttia aiheen kanssa taistelllessani.

Jumala toimii, mutta...

Olemme varmasti kaikki valmiita sanomaan, että Jumala on valtavan suuri ja voimakas ja Hän voi tehdä mitä vain. Uskomme, että Hänellä on meitä kohtaan hyvä tahto ja että Hän on valmis auttamaan meitä meidän ongelmisamme ja antaa meille armonaan. Tiedämme, että Jumala on antanut meille suuria lupauksia ja haluamme niiden toteutuvan elämässämme.

Tämä kaikki on todella hyvää ja oikeaa, Jumalan itsensä meille ilmoittamaa. Hän tahtoo siunata elämäämme ja antaa meille hyvää!

Tällaisen luottamuksen lisäksi meillä saattaa kuitenkin olla ajatus siitä, että tämä

kaikki on ehdollista. Nämä Jumalan lupaukset, Hänen suunnaton armonsa ja rakkautensa ovat voimassa samalla tavalla kuin vanhan liiton aikana: jos pidät Hänen käskynsä, saat kokea Hänen ihmeellistä voimaansa. Jos taas epäonnistut tekemään Hänen tahtoaan, kaikki nuo suurenmoiset asiat menevät ohitsesi, et enää ole niiden ulottuvissa.

Ihmisen osuus

Ihmisen osuus voi olla ajatuksissamme jotain seuraavaa: Täytyy pitää Jumalan antamat käskyt tai ainakin yrittää parhaansa niiden suhteen. Pitää lähestyä Jumalaa, olla Jumalalle avoin, antautua ehdoitta, täytyy pitää itsensä puhtaana ja siten käyttökelpoisena ja arvollisena tai sitten, jos ei mikään näistä oikein onnistu, pitää ainakin haluta kaikkea hyvää ja jumalallista.

Meistä jokainen saattaa määritellä tämän oman osuutensa hieman eri tavalla mutta yhteistä kaikille on se, että näin tehdessämme ajattelemme pitävämme oman osuutemme ja silloin Jumala pitää oman osuutensa. *Jumalan siunaus ja toiminta elämässämme on siis seurausta siitä, miten itse olemme eläneet tai edes halunneet elää.* Tärkeintä on se, että ihminen yrittää ja antaa kaikkensa, Jumala sitten armoaan tukee tätä ihmisen yrittämistä ja antaa kaiken tarvittavan.

Tämä ajattelumalli on monesti hyvin salakavala ja vaatii Jumalan armollista valoa paljastuakseen. Kyseessä on täsmälleen sama ideologia kuin fariseuksilla oli: Kukaan ihminen ei voi täyttää Jumala tahtoa täydellisesti mutta ihmisen tulee yrittää tehdä niin kaikesta sydämestään.

Leipää kivistä

Perkele yritti taivuttaa Herran tekemään leipää kivistä. Tässä Jeesus olisi voinut nähdä suunnattomat mahdollisuudet: Minä voisin antaa ihmisille leipää. Minä voisin toteuttaa tämän lähimmäisenrakkauden suunnattoman teon, ruokkia nälkäiset.

Tuo toinen kiusaus, kiusaus leivän avulla saavuttaa valtaa, on ehkä tämän päivän Jeesuksen seurakunnan erityinen kiusaus.

Mutta voi sitä, jos se niin tekee! Voi sitä, jos seurakunta pyrkii saavuttamaan tarkoitusperänsä ja viemään ihmisiä ristin luo ja henkilökohtaiseen elämänliittoon Jeesuksen Kristuksen kanssa leipäkoria hyväkseen käyttämällä!

Minä sanon, että se on inhimillistä, liian inhimillistä. Ja me saammekin murheellisin mielin havaita, miten tämä inhimillinen vallanhalu siellä ja täällä kirkossa tulee näkyviin. Mutta me emme saisi olla sen kanssa missään tekemisissä.

Jeesuksen seurakunnan tehtävänä ei ole koston etsiminen eikä liioin tuomioistuimelle asettuminen, vaan sen tulee olla äitinä kaikille väsyneille ja raskautetuille, kaikille eksyneille ja häväistyille, myös niille, jotka ovat hylänneet äitinsä viimeisen vuosikymmenen aikana ja kulkeneet pimeiden ajatusten kaukaisessa maassa.

Seurakunnan ei liioin tule tarkkailla suuria ja mahtavia, vaan sen tulee käydä katsomassa vangittuja ja saarnaamassa evankeliumia niille, jotka eivät voi millään lailla sitä hyödyttää, koska heillä ei ole mitään etuoikeuksia jaettavanaan.

Jeesus ei käyttänyt elämänsä ”mainosmahdollisuuksia”

Jeesus jätti käyttämättä elämänsä suuret mainosmahdollisuudet. Kun hän sai mahdollisuuden puhua suurille joukoille ja kun ihastuneiden kuulijoiden valtavimmat ylistyshuudot kaikuivat, hän meni pois ja kii-

ruhti hiljaisuuteen Jumalan eteen tai kumartui jonkun sairaan puoleen tai jotakin haavoitettua sielua auttamaan. Hän meni sellaisten ihmisten luo, jotka eivät voineet kohottaa häntä kuninkaaksi ja joilla ei ollut minkäänlaista vaikutusvaltaa.

Samalla lailla tulee myös Jeesuksen seurakunnan vastoin yleistä mielipidettä todistaa totuudesta ja Jumalan rakkaudesta ja pitäytyä niiden seuraan, jotka tarvitsevat sen apua ja lohdutusta. Kuka oli kansansuosiossa vähemmän kuin Mestari? Eihän palvelija saa olla herraansa parempi.

Näin Jeesus siis näki kaikkien lumoavien näkyjen ja kimaltelevien tulevaisuudenkuvien läpi, jotka kiusaaja loihitti hänen eteensä. Hän luopui vallasta – jopa siitäkin vallasta, jota hän olisi voinut käyttää toteuttaakseen omaa tarkoitusperänsä, maailman saattamista kristityksi. Hän tiesi, että hänen sanomansa olisi muuttanut luonnettaan ja väärentynyt.

Missä Jeesus on

Me näemme hänen seisovan siellä, missä maailman valtakunnat kimaltelevat hänelle, missä kruunut loistavat, liput liehuvat ja ihastuneitten ihmisten sotajoukot ovat valmiit esittämään hänelle ylistyslaulujaan ja riemuksia tervehdyshuutojaan. Mutta hän luopuu tuosta kaikesta ja menee hiljaisena tietään, joka vie köyhyyteen ja ristin kärsimyksiin.

Hän kulkee tuota tietä, jolla tämän maailman mahtavat ja rikkaat halveksivat häntä, mutta jolla hän on syntisten veli, Jumalan hylkäämien ja yksinäisten matkatoveri, kodittomien kohtalotoveri ja niiden toveri, jotka eivät tiedä minne päänsä kallistaa, häväistyjen ja loukattujen ystävä, joiden puoleen hän vielä ristiltäkin kumartuu.

Näiden kaikkien seuralaiseksi hän asettuu, hän, joka juuri äsken olisi voinut saada omakseen koko maailman.

Jeesus opetti meitä rukoilemaan

Päästä meidät pahasta

Miksi kiusaaja oikeastaan on niin vaarallinen? Ellei hän olisi kuin suurimmalla mahdollisella vaarallisuudella ladattu, ei Jeesus varmaankaan olisi opettanut rukoilemaan pelastusta hänestä. Silloin hän ei luultavasti itsekään olisi astunut kiusaajaa vastustamaan, eikä hänen olisi tarvinnut taistella tätä näkymätöntä rintamaa vastaan koko maallisen elämänsä ajan.

Pahan hengen valta on niin vaarallinen koska me emme pysty sitä tuntemaan. Ei myöskään ole mitään luonteenomaista kaviorajaa, josta pahan hengen saattaisi tunnistaa.

Paholainen on itsensä näkymättömäksi tekemisen mestari, ja sen taktiikan tärkeimpiä menetelytapoja onkin, että se piilottautuu myönteisten arvojen ja ihanteiden taakse.

Tämän voi aivan tavallinen arkipäiväinen esimerkki tehdä meille selväksi, nimittäin viettelyn kuvaus. Kun joku viettelijä haluaa saada toisen ihmisen pauloihinsa, hän ei aloita sanomalla: ”Tule, minä tahdon opettaa sinulle jotakin pahaa, minä tahdon näyttää sinulle erään synnin.”

Jos viettelijä aloittaisi kiusaamisensa näin tökerösti, meidän omatuntomme epäilemättä joutuisi jonkinlaiseen järkytyksen tilaan. Se rupeaisi silloin moraalisesti nyt-kähtelemään ja yrittäisi irtautua kiusauksesta.

Mutta näin ei kiusaaja milloinkaan aloita, vaan se koettaa esitellä uhrilleen tahtovansa viedä tämän myönteisiin ja huomattaviin päämääriin.

Erinomaisin esimerkki viettelyn teknikasta on se, mikä kerrotaan Jeesuksen kiusauksesta erämaassa.

Tämän kaiken sinä saat

Miten myönteisin ja kiehtovin keinoin kiusaaja työskenteleekään!

Sitä ymmärtääksemme meidän tarvitsee vain ajatella kolmatta kiusausta, jossa perkele vei Jeesuksen korkealle vuorelle ja näytti hänelle kaikki maailman valtakunnat ja niiden loiston: ”Tämän kaiken minä annan sinulle...”

Eikö siinä olekin lumoava tulevaisuudennäkymä?

Tarjotessaan Jeesukselle maailman heruutta perkele ei suinkaan vedonnut vain hänen alempiin vietteihinsä, ei vain alhaiseen kunnianhimon tyydyttämiskanon. Ei, tällä tarjouksellaan sielunvihollinen ikään kuin vetosi Jeesuksen ihanteellisuuteen ja ylevyyteen. Maailmanvaltiaana Jeesus saisi huiman mahdollisuuden käyttää valtaansa Jumalan kunniaksi ja suorittaa suunnatoman järjestelmällisen työn ”tehdä koko maailma kristityksi”.

Eikö pitäisikin ihmissydämen, eikö pitäisi jopa Jumalan Pojan sydämen riemastua tämän suurenmoisen ajatuksen merkitystä tarkastellessaan?

Jos näin olisi käynyt, ei opetuslastenkaan enää olisi tarvinnut tuntea ahdistusta ja pelkoa.

He eivät enää olisi olleet vain ”maan hiljaisia”, joiden ohi tapahtumien vuolas virta kävi heitä huomaamatta. Heidän ei olisi tarvinnut kokea kauheita hätätilan aikoja, jolloin epäily Jumalan olemassaolosta olisi nostanut päätään. Heidän ei olisi tarvinnut kuunnella jumalattomien pilkallisia kysymyksiä: ”Missä nyt on sinun Jumalasi?”

Tämän jälkeen Jumala osoittaa armoaan tällaiselle ihmiselle ja vaikuttaa hänessä kaiken lopun, mikä vielä puuttuu. Lisäksi Jumala katsoo sormiensa läpi sellaisen ihmisen puutteita, joka kilvoittelee toisinaan.

Jumalan osuus

Voidaksemme vastata kysymykseen ihmisen osuudesta meidän täytyy tarkastella Jumalan osuutta. Jo Vanhan testamentin puolella Jumala lupasi olla varsin aktiivinen ihmisen suhteen, Hän lupasi puhdistaa omansa kaikesta synnistä ja vaikuttaa itse sen, että he eläisivät Hänen tahtonsa mukaan. Jumala siis lupasi olla aktiivinen! Jumala lupasi itse tehdä ja vaikuttaa oman tahtonsa tapahtumisen.

Ajattele Jumalan suunnatonta uhria meidän puolestamme: Kristus ristillä! Mikä sai Jumalan rikkomaan itsensä ihmisen puolesta? Mikä sai Hänet antamaan henkensä puolestasi? Suunnaton armo, joka ei ole mitenkään sidoksissa mihinkään siihen, mitä me olemme itsessämme tai yrittämme olla. Jumala tuli ihmiseksi – lähestyi ihmistä – ilman, että ihminen sitä millään tavalla halusi. Raamattu päinvastoin todistaa, että ”Hän tuli omiensa tykö, ja Hänen omansa eivät ottaneet Häntä vastaan”.

Fredrik Wislöffin kirja ”Ansaitsematon armo” alkaa näillä sanoilla: ”Ihmisen oikea asenne Jumalaan nähden on olla saamassa – aina vain saamassa.” Miten ihmeellistä! Se Jumala, joka yksin oli aktiivinen meidän pelastamisessa, on yksin aktiivinen myös meidän uskonelämässämme. Jumala on se, joka ”vaikuttaa kaiken oman tahtonsa ja päätöksensä mukaan”. Jumala vaikuttaa meissä koko hengellisen elämän eri muotoineen. ”Hänestä, Häneen ja Hänen kauttaan on kaikki. Hänelle kunnia iankaikkisesti!”

Jumalan armo ja Hänen lupauksensa meidän elämäämme kohtaan eivät ole eh-

dollisia, ne eivät ole riippuvaisia meidän onnistumisistamme tai yrityksistämme. Raamattu selkeästi ilmoittaa, että kaikki Jumalan lupaukset ovat totta Kristuksessa. Tämä tarkoittaa, että niitä ei ole sidottu mihinkään lakiin eikä meidän vaellukseemme, vaan ainoastaan Kristuksen sovitusyöhön. Nyt Jumalan armo ja rakkaus, Hänen valtavat lupauksensa, ovat joka hetki meidän, niitä ei voida mitenkään ansaita.

Vedenjakajalla

Palaamme vielä hetkeksi pohtimaan ihmisen osuutta. Meillä jokaisella on luonnostamme mielessä seuraavanlainen hengellinen yhtälö, ainakin alitajuisesti:

Jumalan toiminta
+ ihmisen toiminta
= Raamatun mukainen
hengellinen elämä

Me kipuilemme monesti joko näkyvällä tavalla tai sitten salaa sisimmässämme sen tähden, että emme kykene täyttämään kuvittelemamme ihmisen osuutta. Tällöin ajattelemme jäävämm ilman Jumalan siunauksia ja parempaa hengellistä elämää. Myöskään armoa emme kykene ottamaan vastaan, sehän ei kuulu näin surkealle kristitylle.

Yhtälö ei toimi, koska ihminen pettää oman osuutensa. Toisaalta taas, jos yhtälö koetaan toimivaksi, se ei ole tae todellisesta hengellisestä elämästä, vaan se voi olla ihmisen omaa tyytyväisyyttä, omavanhurskautta, josta hän ottaa vielä itselleen kunnian.

Jumala joutuu monen nöyryytyksen kautta osoittamaan meille, että kaikki on Hänen armonsa varassa. Meillä ei ole itsessämme mitään. Joudumme lankeamisen ja hengellisen kuivuuden aikoina näkemään, ettemme pysty millään tavalla toteuttamaan Jumalan tahtoa, saati olemaan

edes yhteistyössä Jumalan kanssa. Meidän elämämme on vain puhdasta Jumalan armon ilmentymää.

Kun näin on, kristityn hengellisen elämän yhtälö muuttuu ratkaisevasti seuraavalla tavalla:

Jumalan toiminta = Raamatun mukainen hengellinen elämä - ihmisen osuus

Muutimme yhtälöä matemaattisten sääntöjen mukaan. Huomaamme, että Jumalan toiminta takaa meidän hengellisen elämämme onnistumisen kun siitä vähennetään ihmisen osuus. Näemme, että ihmisen osuus häiritsee ja vähentää kypsää ja raamatullista hengellistä elämää. Tämä onkin todellinen ongelma monille meistä. Hengellistä elämäämme ei pilaa yrittämisemme puute vaan sen olemassaolo!

Jumalan ja ihmisen suhde

Kuten jo mainitsin, ihmisen osuus on aina olla vain vastaanottamassa. Tämä ajatus saattaa olla joillekin uskoille vastenmielinen ja jopa herjaava. Mutta *juuri tässä onkin evankeliumin mieletön kirkkaus*: Kristus on jo tehnyt kaiken, ihmisen ei enää tarvitse olla mitään. Jumalan armo on niin valtava asia, että se on kuin suuri peitto, jonka alle kristitty menee lepäämään.

Jaakko Pirttiaho

Armo – kadotettu aarre

Jotkut ajattelevat, että Jumalan armoa tarvitaan pääasiassa vain uskon tuloon asti mutta ei juuri pidemmälle. Heidän mielestään armon varassa elävät käyvät laiskoiksi, jolloin Jumalan valtakunnan työ estyy. Armon julistusta torjutaan myös sillä perusteella, että ihmiset tekevät armosta itselleen vain mukavan pääanalusen ja saavat huolettomasti näin jatkaa syntielämänsä.

Paavali oli tunnetuin armon julistaja Jeesuksen jälkeen. Suurimmat taistelunsa hän joutui käymään niitä vastaan, joilla mielestään oli parempi evankeliumi mutta samalla myös *ehdollistettu* armo.

Jeesus tuli etsimään kadonneita. Hän toi armon *syntisille* ja *jumalattomille*. Armon oikea käsittäminen vapauttaa meidät siihen vapauteen, joka on Jumalan tahto meihin nähden. 136 s. 15 e.

Juurikasvu-Kustannus, tilaukset (014) 633 334 sekä juurikasvu@kolumbus.fi

Tilaukset myös Evankeliumin Opintoyhdistys, (019) 41 42 43 sekä evank@evank.org

Suuri Jumala pitää huolta pienestä ihmisestä, toimii tämän puolesta ja vaikuttaa tahtonsa tapahtumisen.

Jumalan armossa on se ”ongelma”, että ihminen voi torjua sen pois.

Kuinka ihminen torjuu Jumalan armon? Pitämällä vahvasti kiinni omasta osastaan, siitä yhtälöstä, jossa hän on ratkaisevalla tavalla mukana Jumalan toiminnassa. Ihminen pystyy tällä omalla tekemisellään ja yrittämisellään rajoittamaan Kaikkivaltias-ta Jumalaa! Huomautan kuitenkin, että meillä kaikilla on tällaiseen Jumalan rajoittamiseen vahva taipumus ja Jumalan täytyy kitkeä sitä meistä pois.

Ihmisen osuus on luottaa Jumalaan ja Hänen toimintaansa, luottaa evankeliumin suunnattomaan voimaan! Ihmisen osa on pysyä paikallaan jotta Jumala voisi olla liikkeellä. Ihmisen osa on levätä jotta Jumala voisi olla aktiivinen ja toimia. Ihmisen osuus on olla ”osaton” jotta Jumala saisi kaikki osat! Hän haluaa toimia, Hän haluaa olla aktiivinen ja Hän haluaa aina olla tekemässä!

Aiheeseen liittyviä raamatunkohtia: Joh. 1: 11; Hes. 36: 25-27; Ef. 1: 3, 11; Fil. 2: 13; 1. Tess. 5: 23; 2. Tess. 1:11; Tiit. 2: 11-12; Room. 11: 36; 2. Kor. 1: 20

Jaakko Pirttiaho

Älä pelkää, älä arkaile

Miksi olet niin kovin huolestunut? Miksi murehdit? Antaessaan sinulle elämän Jumala on myös luvannut pitää sinusta huolen. Saatat valittaa pahuuttasi. Saatat valittaa uskosi heikkoutta. Saatat valittaa elämän kohtaloasi.

Saatat kokea, että et ole kyllin kelvollinen Jumalan edessä. Siksi saatat ajatella, että Jumala ei oikein välitä sinusta. Saatatkin olla unohtamaisillasi hyvin tärkeän asian. Luojamme on luvannut pitää huolen yhtä hyvin sekä hyvistä että pahoista. Hän on luvannut aurinkonsa paistaa niin hyvälle kuin pahoillekin. Hän ei luotuaan ja omaa kuvaansa hylkää.

Jumala antaa ennen kaikkea armon aurinkonsa, Kristuksen, loistaa sinulle. Se riittää. Mitään muuta et tarvitse, sillä Jumalan armossa on kyllin. Ainoastaan sen varassa me kestämmekin silloinkin, kun olemme olevamme aivan nälkännyksissä fyysisesti tai henkisesti tai hengellisesti tai tuota kaikkea yhtä aikaa.

Jumalan armoa on sekin, että emme ole täysin hävinneet. Hän pitää meistä itsensä tähden hyvän huolen. Hän antaa meille kaiken mitä me tarvitsemme, hän antaa niin hyvää kuin vaikeampaakin. Kaikessa on mukana Isän Jumalan hyvä, meille usein käsittämätön, rakkaus. Sen tähden me saamme olla varmat, että hän ei koskaan tee mitään väärää. Kaikkivaltiudessaan hän toimii aina viisaasti meidän parhaaksemme.

Jos protestoit ja epäilet hänen tarkoituksensa, kun kohtaat vaikeita tai hyvin vaikeita asioita elämässäsi, niin saat olla kaikesta huolimatta aivan vakuuttunut hänen hyvydestään. Hän toimii kaikessa

ja kaikin tavoin sinun parhaaksesi. Hän haluaa sinun iäistä parastasi. Hän tahtoo ohjata sinut kotiin. Siksi hän on antanut meille Kristuksen Vapahtajaksemme.

Hän tietää mitä on olla ihminen, sillä hän on kärsinyt ja kuollut puolestamme. Hän on sovittanut syntimme kuolemallaan ja voittanut meille elämän ylösnousemuksellaan. Hänet Jumala kaikessa hyvydessään lähetti meitä varten. Hänen hyvytensä me saamme luottaa, vaikka elämämme meitä viskoo minne ja miten tahansa. Jumala ei hylkää ketään. Hän koettelee, mutta ei hän aja ketään pois.

Saat aivan turvallisin mielin luottaa Jumalan lupauksiin. Hän lupaa pitää huolen luodustaan. Hän lupaa pitää huolen koko luomastaan maailmasta, ja sinä kuulut siihen omalta osaltasi. Miksi siis enää pelätä ja murehtia mistään ajalliseen elämään liittyvästä?

Meidän on hyvä yhä uudelleen kertoa vanhat ja uudet murheet hyvälle Jumalallemme. Näin me saamme keskittyä turvautumaan Jumalan armoon Kristuksessa Jeesuksessa. Lopultakin se on ainoa kestävä tässä ajassa ja iäisyydessä. Se on turvalinna korkealla kalliolla. Tuon linnan muuriin sisään kätkeytyin ja lujalla perustalla seisoon me kestämmekin. Siinä meitä ympäröi Jumalan hyvyys, joka tuli ilmi Kristuksessa Jeesuksessa.

”Miksi murehdit, minun sieluni, ja miksi olet niin levoton? Odota Jumalaa, sillä vielä minä saan kiittää häntä, minun kasvojeni apua, minun Jumalaani.” Ps 43:5.

Veikko Wright

aikana sen, millaisia he olemukseltaan olivat. Kun joku oppi toisen ihmisen nimen, hän samalla oppi tuntemaan tuon ihmisen todellisen olemuksen. (*Aapeli Saarisalo*)

Minkälainen oli Abelin olemus, jota Jumala suopeasti katsoi? Oliko hän ansioitunut ja hyvä? Tarkkaa nyt tätä. Sanakirjojen mukaan Abel, Hepr. *a'bl*, tarkoittaa ”Ei riittävä”, ”Ei kelvollinen”, ”Tyhjä”, ”Ei mitään”.

Ymmärätkö? Abelissa ei ollut sellaisia hengellisiä ominaisuuksia, jotka olisivat voineet herättää Jumalan rakkauden. Mutta Jumalapa katsoo armollisesti sellaiseen, joka on riittämätön, kelvoton, tyhjä ja olematon eikä tule omillaan toimeen!

Lainattakoon tähän englantilaissyntyisen Arthur Pinkin sanoja. Pink kysyy: ”Onko ihminen luonnostaan täysin ja läpikotaisin jumalaton? Syntyykö hän maailmaan täysin rauniona ja avuttomana, hengellisesti sokeana ja kuolleena?”

Ja sitten hän vastaa: ”Monien muiden kysymysten vastaukset riippuvat siitä, mitä vastaamme kysymykseen ihmisen jumalattomuudesta. Raamattu on kirjoitettu tätä tummaa taustaa vasten. Raamatun sävyttäminen muuksi, sen lieventäminen tässä asiassa, sen muuttaminen tai sen kumoaminen tässä ratkaisevassa asiassa on kohdalokasta.

Tai kysytään asiaa toisin päin: Onko ihmisen tilanne sellainen, että hän ei voi pelastua ilman kolmiyhteisen Jumalan puuttumista hänen asiaansa? Onko ihmisellä mitään toivoa ilman Isän päätöstä, ilman Pojan lunastustyötä ja ilman Pyhän Hengen vaikutusta?

Tai jos asiaa kysytään vielä kerran toisella tavalla: onko ihminen niin kadotettu, ettei hän voi ottaa ensimmäistäkään askelta palatakseen Jumalan yhteyteen?”

Vastaus kaikkiin kysymyksiin on sama: Ihminen pelastuu vain jos Jumala toimii hänen puolestaan.

”Armahtavaisuutta minä tahdon”

Kelvottomuus, tyhjiys, se, ettei ole mitään, on ihmisen jumalattomuuden olemusta. Tätä taustaa vasten on järjestyttävää, että Abelista sanotaan:

”Herra katsoi suopeasti Abeliin...”

Jos ihminen on kelvoton ja tyhjä, hän ”ei voi pelastua ilman kolmiyhteisen Jumalan puuttumista hänen asiaansa”, kuten Pink sanoo.

Jos me tämän oikein ymmärtäisimme, me tajuaisimme, miksi Jeesukselle oli tärkeää opettaa ihmisille: ”Eivät terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat. Menkää ja tutkikaa, mitä tämä tarkoittaa: ’Armahtavaisuutta minä tahdon, en uhrimenoja.’ En minä ole tullut kutsumaan hurskaita, vaan *syntisiä*.” Matt. 9:12-13.

Jos me tuntisimme Jumalan ja ihmisen olemuksen oikein, me ymmärtäisimme, miksi Jeesus katsoi suopeasti syntiseen naiseen fariseuksen huoneessa, ryöväriin ristien puussa ja Pietariin, kun tämä oli hänet kieltänyt.

Tajuaisimme, että kaikki Abelin kaltaiset riittämättömät, kelvottomat ja tyhjäät voivat saada Jumalan suosion, siis Jumalan armollisuuden ja laupeuden, koska Jumala etsii sitä, mikä ei ole mitään.

Per-Olof Malk.

Kirjasta ”Katso, Jumalan Karitsa”

Ristiinnaulittu

*Sen jälkeen kun silmäni
näkevät Jeesuksen,
sokeuduin kaikelle muulle.
Niin henkeni katse sidottiin
yksin Ristiinnaulittuun.*

Tuntematon

”Kristus on ylösnoussut” – mitä se merkitsee?

Luukas kuvaa pääsiäisaamun tapahtumia mm. näin: ”Nämä naiset olivat Magdalan Maria, Johanna ja Jaakobin äiti Maria, ja vielä muitakin oli heidän kanssaan. He kertoivat kaiken apostoleille, mutta nämä arvelivat naisten puhuvan omiaan eivätkä uskoneet heitä.” Luuk. 24:10-11.

Luukkaan mukaan apostolit arvelivat naisten ”puhuvan omiaan”. Kreik. *hoos leeros*, joka on termi tai määritelmä, jota lääkärit myöhemmin ovat käyttäneet houretilassa puhutuista sekavista puheista ja hysteriasta. Tällä tavalla opetuslapset kokivat naisten puheet.

Ensimmäisen vuosisadan juutalaisessa yhteiskunnassa naisilla oli toinenkin ongelma tällaisissa tilanteissa. Oikeudenkäynneissä naisten puheita ja **todistajalausuntoja** ei otettu huomioon, niitä ei pidetty luotettavina vaan ne olivat arvottomia. Koska ylösnousemuksesta kertojat olivat naisia, heidän todistajalausunnollaan ei ollut arvoa.

Epäluulo naisten kertomuksia kohtaan oli osa juutalaisten ajatusmaailmaa. Kyse ei ollut teologisesta käsityksestä vaan tavasta, jota oli muuallakin Lähi-idässä. Oli tärkeää, että Kristuksen todistajat olivat miehiä niin kauan kuin naisten todistuksilla ei ollut ihmisten mielissä arvoa edes oikeudenkäynnissä. Kun etsittiin luotettavia todistajia Kristuksen ylösnousemuksesta, heidän täytyi olla miehiä yhteiskunnassa silloin vallinneen käsityksen mukaan. Koetetaan ymmärtää tämä.

Tätä yhteiskunnassa vallalla ollutta ajattelua vasten on hyvin merkittävää huomata, että Jumala valitsi naiset olemaan ensimmäisiä, joille Jeesuksen ylösnouse-

mus ilmaistiin ja jotka ensimmäisinä saivat olla Jeesuksen ylösnousemuksen todistajia.

Tämä Jumalan valinta kertoo siitä arvosta, minkä hän näkee naistenkin todistuksessa. Jumala ei alistunut toimimaan juutalaisen yhteiskunnan ja oikeuslaitoksen ja yleisen mielipiteen mukaan. Yhteiskunnan käsitykset muuttuvat mutta Jumalan käsitykset eivät muutu. Jumalan ajatukset eivät mene suhdanteiden mukaan eikä hän muuta näkemyksiään yhteiskunnallisten näkemysten muuttuessa. Hän on sama eilen, tänään ja iankaikkisesti. Jumala on ja hänen ajatuksensa ovat samoja ja pysyviä ajasta aikaan.

Pääsiäisaamun tapahtumissa on Jumalan kannanotto ja selkeä teologinen opetus Jumalan suhtautumisesta naiseen Kristuksen todistajina. Hän luotti naisten todistukseen jos silloin, paljon ennen kuin yhteiskunnat muuttuivat niin, että niissäkin naiseen todistajina alettiin luottaa.

Lisäksi opetuslapsilla oli sama vaikeus kuin meillä jokaisella kuolleiden heräämisen suhteen. Jos tulen hautausmaalta joillekin kertomaan, että näin vainajan nousevan haudastaan, kuulijani eivät uskosi minua. Sehän ei ole mahdollista, sanottaisiin. Ei sellaista tapahdu. Tämä sama ongelma oli apostoleilla.

Voiko kirottu saada armon?

Mutta tämän lisäksi opetuslapsilla oli vaikeus, joka johtui siitä, että he tunsivat Jumalan lain hyvin ja he tiesivät, että Jumalan lain mukaan puuhun ripustettu on Jumalan kiroama. Välimuotoja ei ole. Olivat-han opetuslapset nähneet Jeesuksen herät-

täneen kuolleita takaisin elämään, joten siltä osin joitakin ennakkotapauksia kuolleista herättämiseen oli olemassa. Mutta kukaan Jeesuksen kuolleista herättämistä ei ollut kuollut ristiin naulittuna.

Tämä voi kuulostaa saivartelulta, mutta opetuslapsille tämä oli iso kysymys. Kyse oli Jumalan laista. Kyse oli uskosta Jumalan sanaan.

Opetuslapset ymmärsivät Jeesuksen tilanteen niin kuin myöhemmin Paavaliin, kun hän muistutti galatalaisia: ”Kirottu on jokainen, joka on puuhun ripustettu”, Gal. 3:13. Jokainen. Poikkeuksia ei ole. Tämä ei ole vähäinen asia!

Tämä on lainaus 5. Moos. 21:23:sta. ”Jumalan kiroama on se, joka on hirteen ripustettu.”

Tähän lain sanaan liittyen Paavali samassa yhteydessä kirjoitti, että Jeesuskin oli tullut ristillä riippuessaan kiroukseksi tai kirotuksi. Näin apostoli leikkaa siivet meidän mahdollisilta yrityksiltä selittää asia lievemmin: ”Jumalan kiroama on jokainen, joka on puuhun ripustettu – paitsi Jeesus.” Paavali korostaa, että Jeesus ei tehnyt lain suhteen poikkeusta – eikä Jumala tehnyt poikkeusta Jeesuksen suhteen.

Pääsiäisaamuun mennessä piiloissa olleet opetuslapset olivat kuulleet, että Jeesus oli ristillä ollessaan pimeydessä huutanut: ”Jumalani, Jumalani miksi minut hylkäsit?” Tämä on se huuto, jolla kirottu vastaa kirotuksi tulemiseen, kun hän kokee, että lakia sovelletaan häneen.

Kirotus on hylätyksi tulemistä. Ja sen kuuleminen oli viiltänyt opetuslasten sydänten viimeiset ehjät kohdat rikki. Huuto oli osoitus siitä, että Jeesus oli omastakin mielestään Jumalan kiroama. Sellaiset kirotut eivät lain mukaan voi nähdä Jumalan valtakuntaa. Lain tuomio on ehdoton. Sen alta ei ole mitään pääsyä pois.

Tämä oli katastrofi, Jumalan täydellinen muuttuminen, hyvä sai kuoleman palkan. Jeesukselta ei mennyt vain ajallinen

elämä vaan hän kuoli kirottuna erossa Jumalastaan.

Opetuslasten epätoivo oli paljon syvempi kuin mitä me käsitämme näin jälkikäteen. Tätä epätoivoa ei naisten kertomus Jeesuksen hauldalta voinut poistaa.

Tässä olemme Jumalan olemuksen ja tekojen tai Jumalan sydämen sykkeen ”kuuluvuuslauseella”. Sen opetuslapset tiesivät, että Jumalan voimaa tarvitaan siihen, että kuollut alkaa elää jälleen. Mutta kirottuna kuolleen herättäminen eloon oli vastoin Jumalan lakia ja kaikkea, mitä saattoi ajatella.

Tämä on evankeliumi

Tässä evankeliumi loistaa koko kirkkoudessaan. Juuri tätä on Jumalan armon evankeliumi pääsiäisaamuna. Äärimmäisistä syvyyksistä, koko maailman syntien murskaamana, lain tuomitsemana ja Jumalan kiroamana ja hylkäämään ollut Jeesus saa nousta evankeliumin tähden, veren tähden, armon tähden. Jumala nostaa Kristuksen äärimmäisiin korkeuksiin ja kirkkuksiin. Tämä on evankeliumi.

Tämä ei koske vain Jeesusta vaan hän on meidän edeltämme kulkenut ja näyttänyt tien ja Jumalan armon voiman. Paavaliin sanontaa käyttäksämme, Jumala vanhurskauttaa jumalattoman, Jumala näkee kelpaavaksi sellaisen, joka ei kelpaa. Jumala ei silloin vain anna katoavalle elämälle hiukan jatkoaikaa maan päällä, vaan hän antaa kadotetulle, kirouksen alaiselle syntiselle iankaikkisen elämän lahjaksi.

Tätä opetuslapset eivät vielä silloin pääsiäisaamuna ymmärtäneet. Jumalan armon evankeliumin suuruus oli heille vielä tuntematon.

Kesti aikansa ennen kuin Jumalan luonne heille selvisi niin, että he ymmärsivät, mitä Jumala oli pääsiäisaamuna tehnyt. Siitä tuli keskeinen osa heidän sanojensa sen jälkeen.

Per-Olof Malk

Jumalan armovalinta maailmanlunastuksen aamussa

1. Moos. 4. luvussa on kertomus Abelin lammasuhrista, jossa on nähty varhainen vertauskuva Jumalan Karitsasta Jeesuksesta. Kohta kuuluu:

”Kerran Kain toi Herralle uhrilahjaksi maan satoa, ja Abel toi lampaidensa esikoiskaritsoja ja niiden rasvaa. Herra katsoi suopeasti Abeliin ja hänen uhriinsa, mutta Kainin ja hänen uhriinsa puoleen hän ei katsonut. Silloin Kain suuttui kovin ja hänen katseensa synkistyi.” 1. Moos. 4:3-5.

Kertomuksen huomiota herättävä viesti Jumalasta on, että hän suhtautui eri tavoin Kainiin ja Abeliin ja heidän uhreihinsa. Raamattu sanoo, että ”Herra katsoi suopeasti Abeliin ja hänen uhriinsa, mutta Kainiin ja hänen uhriinsa puoleen hän ei katsonut”.

Meidän kannaltamme Jumalan erilainen suhtautuminen ihmisiin on elämän ja kuoleman kysymys. Siitä riippuu kaikki. Sen suurempaa asiaa ei ole olemassa. Katsokaamme siksi tarkemmin, mitä Jumalan suopeus on ja kuka sen saa.

Jumalan suopeus, hebr. *sha'ah*, tarkoittaa ”Jumalan armollisuutta”, ”laupeutta”, ”lempeyttä” ja ”sydämellisyyttä”. Tällaisen suopeuden Abel sai osakseen ja tällaisella suopeudella Jumala katsoi hänen uhriinsa puoleen. Tätä suopeutta Kain ei Jumalalta saanut.

Uhrilammas on välttämätön

Miksi Jumala suhtautui näin armollisesti Abeliin ja hänen uhriinsa?

Tähän kysymykseen on vastattu osoittamalla, että Abelin ja Kainin uhrin olivat erilaiset. Kain toi Herralle uhrilahjaksi

maan satoa, Abel toi uhriksi laumansa esikoislampaista esikoiskaritsan, hebr. *bekor*, ”esikoinen”, ”alku”, ”vanhin”.

Jo tässä Jumalan ilmoituksen alkuvaiheessa ratkaisevaksi tekijäksi osoittautuu uhrilammas, joka on välttämätön ihmisen ja Jumalan välisen suhteen rakentamisessa ja hoitamisessa. Jumala ei katsonut Kainin uhrin puoleen suopeasti vaan ainoastaan Abelin uhriin.

Tähän yleensä sitten jäädäänkin. Mutta me kysymme vielä, miksi Herra katsoi suopeasti Abeliin ja hänen lammasuhriinsa? Hengellisen elämämme kannalta vastaus tähän kysymykseen on ratkaiseva.

Sanajärjestys näyttää tässä – kuten niin usein Raamattua tutkittaessa – olevan tärkeä. Lause alkaa sanoilla: ”Herra katsoi...” Mikään ei siis alkanut Abelista eikä uhrista. Kaikki alkoi Herrasta, hebr. *Jahve*, ”Olla (ikuisesti)”. Kaikki riippuu aina Herrasta. Jumala on aina ensin.

Lause jatkuu: ”Herra katsoi suopeasti Abeliin...” Mitään selityksiä ei tässä näy olevan. Herra vain teki näin. Jumala on Jumala ja hän toimii kuin Jumala.

Monet eivät kestä tätä. He haluavat sellaisen Jumalan joka ”muilla kansoilla” on. He haluavat Jumalan, joka antaa arvoa ihmisten ponnisteluille ja tekemisille ja joka palkitsee hyvät ihmiset. Niin kuin jumalat hindulaisuudessa, buddhalaisuudessa, shintolaisuudessa ja islamissa pääsääntöisesti tekevät.

Abel oli riittämätön

Millainen Abel oli? Meillä on hänestä niukasti tietoa, ja toisaalta tiedämme hänestä paljon. Ihmisten nimet ilmaisivat tuona